

Eltitkolt 1848 – az 1848-as zsidóellenesség

A magyar történelem könyvek semmit sem érnek. Hazugságok, elpusztult igazságok és eltitkolt hőstettek. Csak a veszteségek, vereségek és árulások vannak kiemelve benne. Minden megvan benne, ami csak egyre mutat, vesztés név vagyunk. A lelki beteg magyar receptkönyvének is nevezhető, a sok tűzre és zúzdába való, zsidó gyökerű megtévesztő iromány. A magyar történelem véleményformáló és költségvetési támogatásból működő központjai megszállás alatt vannak, és voltak korábban is. Jól tükrözik ezt a kikerülő hazugságok könyvbe kötve, vagy az iskolai tankönyvek.

Az 1848-as forradalomnak és szabadságharcnak már a hivatalos elnevezése is hazugság. Nem 1848-as forradalom és szabadságharc, hanem forradalom, szabadságharc - és polgárháború.

A történelmi könyvek nem beszélnek nagyon a horvátok támadásairól, a szerbek csapásairól vagy a románok harcairól a magyarság ellen. De más is titokban maradt, történetesen a legtitkosabb epizód az 1848-as zsidók elleni pogromok. Mondhatnánk, hogy Magyarország németajkú városi polgársága és a magyarság hamarabb akart leszámolni a zsidók pénzügyi és uszorás elnyomásával, mint a Habsburgokkal. Azonban a magyar politikai élet és a birodalmi liberális gondolkodás, a zsidókkal szembeni engedmények mind gondot okoztak a hétköznapi becsületes embereknek.

Az 1840-es törvények zsidópártisága

A bécsi udvar azon volt, hogy javítson zsidóságának helyzetén. A felső táblai vitában Eötvös József kortársai között az elsők között vetette fel a keresztény társadalom felelősségét "a gyűlölt zsidó tulajdonságok" kialakulásában: A főrendiek közül Dessewffy Aurél is szorgalmazta a zsidók jogi egyenlőségének megvalósítását. A hosszas vita után megalkotott 1840. évi 29. törvények az alábbiak szerint rendelkezett:

1. nem törölte el a türelmi adót
 2. az egységes birodalom elve alapján nem korlátozta a zsidók bevándorlását
 3. megengedte, hogy a zsidók bármely vidéken letelepedhessenek az országban
 4. megengedte a zsidóknak a szabad kereskedelmet, gyáralapítást, bármely mesterség gyakorlását
 5. állandó vezetéki és személynév használatára kötelezett
- Legnagyobb vívmánya a szabad letelepedés volt, mert ettől kezdve a szabad királyi városok is megnyiták előttük (bár a bányavárosok továbbra is zárva maradtak). Ennek hatására soha nem tapasztalt betelepülés kezdődött: becslések szerint 1840-1850 között 76 ezer zsidó érkezett Magyarországra, s a természetes belső szaporulattal együtt 10 év alatt 244 ezerről 368 ezerre nőtt a zsidóság létszáma, az összlakosságon belüli aránya elérte a 3,6%-ot. Nem más folyt, mint a zsidó terjeszkedés, miközben a politikai "elit" rászabadította a társadalom minden rétegére ezt a csőcséléket, amely Galíciából jött be és jórészt, oda is már száműzte őket az orosz cár politikai-gazdasági bölcsessége.

Nem csoda, hogy mind a magyar, mind pedig a magyarországi németiség egyből szembe ugrott 1848-ban a zsidókkal, hiszen a galíciai jövevény zsidó had sok dolgot tönkre tett és mindenkinek rongtotta az üzletét. Aljasság, uszorás és körmönfont taktikák, a gazdasági hatalom megragadásának aljas módszerei jellemezték már ekkor is őket. Mindent megszálltak és elloptak. Tönkretették Hegyalja örmény és görög borkereskedőit. Megszállták a magyar terménykereskedelmet. A magyart több helyen földtúrának használták és mindenből a lehető legnagyobb hasznot fölőzték le. Azonban jött egy történelmi rés, amikor megfizethettek az elnyomottak a gazember hordának. Nem haboztak jó németajkú polgáraink és a magyarok, az első pillanatban ütöttek és odacsaptak ennek az élőködő gazdasági bűnöző hadnak. Március 17-én elkezdődtek már a dicsőséges napok. A zsidókat kezdték megcsapni hős forradalmáraink és megkezdték zsidóellenes szabadságharcukat.

1848.03.17. Pest A zsidók elleni forradalom és szabadságharc kezdete. Itt zsidók nem léphetnek be a nemzetőségbe, számukra külön egységeket szerveznek. A pesti polgárorség magyar gyalogzászlóaljának tagjai gyűlést tartottak, és kijelentették, hogy inkább mindnyájan leteszik a fegyvert, mintsem hogy akár egyetlen zsidóval is együtt szolgáljanak a nemzetőségben. Ugyanígy határoztak a német vezényleti nyelvű dragonosok, vadászok, illetve a magyar vezényleti nyelvű "huszárok" is.

1848.03.20-21 Eperjes Egy pálinkamérés-bérlő ügyvéd

kezdeményezésére népgyűlést hívtak össze a zsidók ellen. A városbíró azonban nem volt hajlandó elnökölni a rendezvényen, így az eredménytelenül feloszlott. Miután megérkezett Batthyány miniszterelnök körlevele, melyben a rend fenntartását a hatóságok kötelességévé tette, a városbíró közölte a bujtogatóval, hogy bármilyen antiszemita incidensért őt teszi felelőssé. Így a zsidók ablakainak tervezett betörése sajnos elmaradt.

1848.03.19-20. Szeged A lakosság antiszemita tüntést rendez a piacon. A szegedi zsidók március 19-én hálaadó istentiszteletet tartottak a piacon. Másnap a nép felszaggatta a járdaköveket mondván, hogy a helyet "Mózes követői lábakkal megfertőztették."

1848.03.23. Varasd Zsidóellenes zavargások törnek ki, majd elüldözik a zsidókat. Március 23-án zsidóellenes zavargások törtek ki "a zsidók élete és vagyona ellen". Az izraelitákat ezután kitiltották a városból.

1848.03.26. Óbuda Összetűzések törnek ki a magyar és zsidó nemzetőrök között, a zsidókat kizárják a nemzetőségből. A helyi zsidó és magyar nemzetőrök között állandósultak az összeütközések, ezért az izraeliták csak a sorkatonasággal együtt mertek járörölni. A Pest megyei Rendre Ügyelő Választmány emiatt március 26-án úgy döntött, hogy a zsidókat időlegesen kizárja a nemzetőri szolgálatból.

1848.03.28-04.17. Temesvár A lakosság ki akarja üzni a zsidókat Temesvárról, de a kormány közbelépése miatt erre végül nem kerül sor. Temesváron a legtöbb zsidó a Gyár város nevű peremkerületben lakott. Március végén a helyi, többnyire horvát polgárok a városkapitány elnöke mellett magukhoz hívták a zsidó családfőket, szidalmazták és felszólították őket, hogy távozzanak a városból. Preyer János polgármester ugyanazon nap jelentette Batthyánynak, hogy a lakosság nagyobb része "a zsidók ellen olyannyira felhevült, hogy azon esetre, ha a zsidók emancipációja törvényt válna, itt helyütt is sajnos eseményektől tartani kellene." Április 10-én Preyer felterjesztette a helybeli kereskedelmi társulatok, céhek és más polgárok nyolc pontból álló petícióját. Ez a következőket kérte: a zsidókat utasítsák ki a belvárosból és a külvárosokból, tiltsák el őket "a belső városban házaknak vevésétől, az árucikkek és kézimunkák szállítása iránti nyilvános árveréséktől, úgyszintén a vendégfogadók s kávéházaknak kibéreltetésétől", szüntessék meg a házalói és kereskedői ténykedésüket, tiltsák el "a zsidókat és egyéb idegen kereskedőket a helybeli heti vásárokon árulástól", a helybeli országos vásárt a jövőben korábbi helyén, a városon kívül tartsák, és a jövőben a Helytartótanács a városi tanács, a céhek és kereskedelmi társulatok beleegyezése nélkül senkinek ne adjon "kereskedelmi és mesterségi jog iránti engedelmet."

1848.03.27-04.04. Pécs A lakosság nyomására a városi hatóságok kiűzik a zsidókat, akik a kormány közbelépésére végül visszatérhetnek Pécsre. Március 26-án Pintér Mihály városi főbíró arról értesült, hogy többen a zsidók kiűzésére készülnek, ezért kábészélte a zsidó kereskedőket, hogy másnap ne nyissanak ki. Március 27-én a városi tanács ülésén "számos lakos" (a Pesther Zeitung szerint 2000 fő) azt követelte, hogy a zsidóság "háromszor 24 óra alatt e városbuli kikötőzésre szorítottassék." A tanács tagjai sikertelenül próbálták elmagyarázni nekik, hogy a lakhatási engedéllyel rendelkező zsidókat nem tilthatják ki. Így "minden felszólítás, csillapítás hasztalan lévén, s ellenállásra erő nem lévén, nehogy a közrend megzavartassék", a gyűlés kimondta, hogy a zsidóknak költözniük kell. A tanács délután 4 órakor újabb gyűlést tartott, és elrendelte, hogy "a zsidók akármi bántalmakkal ne illettessenek, vagyonok és személyek bátorsága megőriztesék." Az ülésen ismertették a zsidók kérelmét, amelyben arra kérték a hatóságokat, hogy a városban maradhassanak. Ugyanezen a napon Perczel Imre, Baranya megye másodalispánja tiltakozott a városi tanácsnál a kitiltó határozat ellen, és egyben jelentette az ügyet Batthyány Lajos miniszterelnöknek. Március 28. és 30. között 40 zsidó család elköltözött a városból. Atrocitásokra nem került sor. A helyben maradt zsidók március 28-i hírdelményükben védelmet kértek "a tiszta keblű hazafiaktól". Március 29-én a városi tanács a közhangulat megnyugtatóására úgy határozott, hogy kiutasítja a városból az engedély nélkül ott tartózkodó zsidókat. Másnap Pintér Mihály főbíró jelentette Batthyánynak, hogy a 40 család nagyobb része elhagyta a várost, és visszatért oda, ahonnan beköltözött.

1848.03.29-04.13. Esztergom A városi lakosság ki akarja üzni a zsidókat. Néhány erőszakos cselekményre is sor került, de a helyi hatóságok és a kormány fellépésére helyreáll a rend. Március 29-én éjjel a megyei hatósághoz tartozó Szenttamás mezővárosban a zsidókkal szembeni "ellenszenv

szóval és némű ingerültséggel mutatkozott". A tisztviselők erélyes felszólítása után azonban a nép csendesen szétoszlott. A megye a zsidóellenes hangulat lecsillapítására Besze Jánost rendelte ki. Aznap Kakass Ferenc városkapitány jelentette, hogy az egész város "a zsidóság elleni ingerültségben van, és azokat a városból erőszakkal kiűzni törekszik." A városi tanács a közrend fenntartására utasította a nemzetőséget. Ugyanakkor felszólította a kapitányi hivatalt, hogy az ellenőrizze a helyi zsidók lakhatási engedélyét. Az ilyen dokumentummal nem rendelkezőket ki kellett utasítani a városból és tilos volt újabb zsidók befogadni.

1848.04.04-24. Szombathely A Nemzetőrség megröhanja a zsinagógát és kifosztja a zsidók házait, a helyi hatóságok pedig kiutasítják őket a városból. A rendet a kormány és a katonaság állítja helyre. Április 4-én este 7 órakor a gyakorlatozásból hazafelé tartó nemzetőrség egy része feldúlta a szombathelyi zsinagógát, kifosztotta a zsidók által bérelt szőkeföldi borospincéket, és megtámadta a szentmártoni és perinti izraeliták házait.

1848.04.06. Rábahídvég A lakosság antiszemita tüntetést rendez és zsidó házakat támad meg. Este fél 8-kor "az országos közbirtokosság mintegy kétharmada a kebelbeli zsidóság kitiltására összealakulván", nagy lármával végigjárta az utcákat. Három zsidó lakos ablakait betörték, többeket "gúnyos káromlói" szavakkal illetnek.

1848.04.09-16. Kőszeg A lakosság követeli a zsidók kiűzését, kisebb erőszakos cselekményekre, ablakbeverésekre is sor kerül. A délutáni órákban a gyakorlatozásra összegyűlt nemzetőrség és a nézelődők előtt felolvasták a Miniszteri Országos Ideiglenes Bizottság április 3-án kelt rendeletét a zsidók védelméről. Erre a több száz főnyi, főleg szegényebb elemekből, napszámosokból, szőlőkapásokból álló tömeg kijelentette, hogy nem megvédni, hanem inkább elüldözni kívánják a zsidókat. A feldühödött sokaságot az előljárásnak nem sikerült jobb belátásra bírni, ezért a vezetés a városháza felé vonult vissza. A tömeg ide is követte őket, és csak akkor oszlott fel, amikor a főbíró megígérte, hogy minél előbb gyűlést hív össze a sérelmek rendezésére.

1848.04.14-16. Nagyenyed A lakosság egy részének nyomására az 1837 előtt beköltözött zsidókat kiűzik a településről.

1848.04.12-13. Buda A polgárok egy csoportja zsidóellenes zavargásra készül, de a pesti ifjúság megakadályozza a tervezett támadást. Az április 13-i helyi tisztújításra tabáni polgárok antiszemita zavargásokat készítettek elő. Az erről értesülő Einhorn Ignác április 12-én este felkereste a Pillwaxban az ifjúság képviselőit, akik segítséget ígértek.

1848.04.19-25. Nádas A lakosság feldúlja és kifosztja a zsinagógát és a zsidó házakat.

1848.04.23-25. Pozsony A két napig tartó, halálos áldozatok is követelő pogrom során a hadsereg és a polgárorség utcai harcokat vív a fosztogató zsidóellenes erőekkel. A városban már március 19-21-én antiszemita zavargások törtek ki, amelyeket a katonaság, a nemzetőrség és az országgyűlési ifjak erőteljes fellépése fojtott el. A hamu alatt azonban tovább izzott a parázs. Április 23-án az esti órákban néhány száz, botokkal felfegyverkezett mesterinas katonai rendben megindult zsidónegyed felé, a Várhegy Duna felőli kapujához. Útközben nagy tömeg csatlakozott hozzájuk. A nép állítólag amiatt elégedetlenkedett, hogy a zsidók húsvétkor nemcsak a várhegyi zsidónegyedben lévő, hanem az azon kívül található boltjaikat is nyitva tartották. A kapuhoz érve a sokaság elkezdte gúnyolni a zsidókat, azok pedig köveket hajigáltak a tömeg felé. Ezt követően a tüntetők megtámadták és kifosztották a kapu előtti, illetve a Várhegyen kívül lévő zsidó boltokat.

1848.04.27-29. Szeged és környéke A tömeg feldúlja és kirabolja a zsidók lakásait és üzleteit, kifosztja a zsinagógákat. A rendet a katonaság állítja helyre.

1848.05.02. Vágújhely A pogrom során több ezren támadnak a helyi zsidókra, lakásaikat kifosztják és feldűljük, két zsidót megölnek. A zavargásoknak a nemzetőrség vet véget. Sajnos a Batthyány kormány meghozta az április 3-i emancipációs törvényt.

Sajnos a kormány megvédte ezeket a közellenségnek számító uszorasokat ekkor is. 1867 után jogaik tovább bővültek, majd később ők irányították a vörös terrort, végül pedig ránk szabadítottak egy millió cigányt, és az uszorázást most már IMF cimborák bankjaikon keresztül végzik. Azonban reméljük, hogy hamarosan végleg lezárhatjuk ezt a korszakot! 2013. március 18.

**Jövönk.info – Történelmi Tényfeltáró Munkacsoport
Forrás: Nemzeti Hírháló**